

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Κορίνα Φιλοξενίδου

Πολυχώρος Παραδοσιακής Μουσικής στον Παλιό Σταθμό ΚΤΕΛ Ιωάννινων

Βικτώρια Κυριακοπούλου
Μαργιάννα Παπανικολάου

Πολυτεχνική Σχολή- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών-Ιούνιος 2023

Πολυχώρος Παραδοσιακής Μουσικής στον Παλιό Σταθμό ΚΤΕΛ Ιωάννινων

«Τόσο η μουσική όσο και η αρχιτεκτονική έχουν μια τεχνική φύση, αλλά στο τέλος και οι δύο πρέπει να λένε κάτι στις ψυχές των ανθρώπων.»

Daniel Libeskind

Πολυχώρος Παραδοσιακής Μουσικής στον Παλιό Σταθμό ΚΤΕΛ Ιωάννινων

Βικτώρια Κυριακοπούλου

Μαργιάννα Παπανικολάου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε, την καθηγήτριά μας Κορίνα Φιλοξενίδου για την πολύτιμη βοήθεια που μας προσέφερε κατά την εκπόνηση της διπλωματικής μας εργασίας.

Ευχαριστούμε, επίσης τους δικούς μας ανθρώπου για την στήριξη και την υπομονή τους όλα αυτά τα χρόνια.

ABSTRACT

Its local traditional music, is an important part of Greece's intangible cultural heritage. The musical heritage of Greece is connected to both songs and the traditional musical instruments that accompany them.

Within the framework of this thesis, the main goal is to create a space that, as an extension of the intentions of the School of Music Studies at the University of Ioannina, will attempt to record, preserve, and highlight the elements that have developed and been expressed through musical traditions, based on an instrument centered approach.

Trough various activities, visitors will have the opportunity to experiment with traditional music, understand its boundaries, apply it through their participation in musical ensembles, and create their own musical compositions.

The restoration and reuse of the old interurban bus station building on Zosimadon Street in Ioannina will be accomplished to achieve these intentions. This building which was an important super-topical hub in the past, is currently abandoned and has been transformed into a waste disposal area.

The aim of this thesis is the redesign of this historic building, to become a landmark and a part of the area's historical identity once again, as well as the city in which it is located.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σημαντικό κομμάτι της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας, αποτελεί η κατά τόπους παραδοσιακή της μουσική. Η μουσική κληρονομιά της Ελλάδας συνδέεται τόσο με τα τραγούδια, όσο και με τα παραδοσιακά μουσικά όργανα που τα συνοδεύουν.

Στα πλαίσια της διπλωματικής αυτής εργασίας, βασικό στόχο αποτελεί η δημιουργία ενός χώρου, ο οποίος σε μια προέκταση των προθέσεων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, θα προσπαθήσει να καταγράψει, να διαφυλάξει και να αναδείξει τα στοιχεία που αναπτύχθηκαν και εκφράστηκαν μέσα από τις μουσικές παραδόσεις με βάση μια οργανοκεντρική προσέγγιση.

Οι επισκέπτες μέσω διαφορετικών δράσεων, θα έχουν την δυνατότητα να πειραματιστούν με την παραδοσιακή μουσική, να κατανοήσουν τα όριά της, να την εφαρμόσουν μέσω της συμμετοχής τους σε μουσικά σύνολα, καθώς και να δημιουργήσουν τις δικές τους μουσικές συνθέσεις.

Για την πραγματοποίηση των παραπάνω προθέσεων θα επιτευχθεί η αποκατάσταση και επανάχρηση του κτιρίου των παλαιών ΚΤΕΛ επί της οδού Ζωσιμάδων στα Ιωάννινα. Το κτίριο αυτό, που αποτέλεσε έναν σημαντικό υπερτοπικό κόμβο στο παρελθόν, σήμερα είναι εγκαταλελειμμένο και έχει μετατραπεί σε χώρο απορριμμάτων.

Στόχος της εργασίας είναι ο ανασχεδιασμός του ιστορικού αυτού κτιρίου, ώστε να αποτελέσει ξανά ορόσημο και κομμάτι της ιστορικής ταυτότητας της περιοχής καθώς και της πόλης στην οποία βρίσκεται.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ



ΤΜΗΜΑ
ΜΟΥΣΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ



ΠΑΛΙΟΣ
ΣΤΑΘΜΟΣ
ΚΤΕΛ



ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΣΤΑΘΜΟΥ
ΚΤΕΛ



ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η μουσική είναι μια παγκόσμια γλώσσα και συνεπώς οι εκδηλώσεις της είναι κοινές, κατανοητές και αποδεκτές από την πλειοψηφία του κόσμου.

Ως μορφή τέχνης, αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι του ανθρώπινου πολιτισμού και της ιστορίας των λαών, ενώ ως επιστήμη, αποτελεί έναν τομέα γνώσης, που έχει εξελιχθεί στην διάρκεια των αιώνων και κατέχει μια σημαντική θέση μεταξύ των επιστημονικών κατακτήσεων της ανθρωπότητας.

Ο ανθρωπολόγος Alan Merriam (1964), έχει επισημάνει ως τις κυριότερες λειτουργίες της μουσικής για το άτομο και την κοινωνία τη συναισθηματική έκφραση, την αισθητική απόλαυση, την ψυχαγωγία, την επικοινωνία, τη συμβολική αναπαράσταση, αλλά και την συνεκτικότητα των κοινωνικών ομάδων.

Η ελληνική παραδοσιακή μουσική, αποτελείται από ένα πλούσιο και πολυδιάστατο ρεπερτόριο, που εμπεριέχει τα δημοτικά τραγούδια, τους χορούς, τα παραδοσιακά μουσικά όργανα και τις μελωδίες, που παρουσιάζουν έντονες επιρροές από την ιστορία, την πολιτιστική κληρονομιά και την γεωγραφία της χώρας.

Οι εκπαιδευτικές προσπάθειες για την διατήρηση και την προώθηση της παραδοσιακής ελληνικής μουσικής μέσα από μουσικά σχολεία και κέντρα σε όλη την Ελλάδα είναι κρίσιμης σημασίας, καθώς συμβάλλουν στην διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης των νέων μέσα από την κατανόηση των μουσικών εννοιών αλλά και στη επικοινωνία και την εκτίμηση της μουσικής κληρονομιάς άλλων λαών.



Εικόνα 1: Σπουδαστές και καθηγητές του Τμήματος Μουσικών Σπουδών στην Άρτα



Εικόνα 2: Το κτίριο του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, Άρτα

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ηπείρου είναι ένα από τα πιο αναγνωρισμένα τμήματα μουσικής στην Ελλάδα. Η εκπαίδευση που παράχεται στους φοιτητές του, επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των μουσικών δεξιοτήτων τους, την ανάδειξη της καλλιτεχνικής τους προσωπικότητας και την δημιουργία μιας βαθιάς κατανόησης για την μουσική και την συνδεδεμένη με αυτήν κουλτούρα.

Το Τμήμα, προάγει την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα της μουσικής, αφού καθηγητές και φοιτητές συνεργάζονται σε ερευνητικά προγράμματα που αφορούν τη μουσική και την πολιτιστική κληρονομιά τόσο της Ηπείρου όσο και της Ελλάδας γενικότερα. Μέσω αυτών των ερευνητικών δραστηριοτήτων, οι φοιτητές αναπτύσσουν τις ακαδημαϊκές τους δεξιότητες και συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της μουσικής και του πολιτισμού της χώρας.

Σημαντική μεταξύ άλλων, υπήρξε και η πρωτοβουλία του Τμήματος για την εγγραφή του παραδοσιακού μουσικού οργάνου της λαϊκής κιθάρας στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της χώρας.

Η καταχώρηση της λαϊκής κιθάρας στον κατάλογο της UNESCO, συνέβαλε στην αναγνώριση της σημασίας λαϊκής μουσικής και των μουσικών παραδόσεων της Ελλάδας.

Συμπεραίνουμε λοιπόν, πως μέσα από την παροχή μουσικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε νέους φοιτητές, το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Ηπείρου διασφαλίζει ότι η παράδοση της Ηπείρου, θα συνεχίσει να εξελίσσεται και να διατηρείται για τις μελλοντικές γενιές.



Παλιός Σταθμός ΚΤΕΛ

Η αρχική μέριμνα της παρούσας διπλωματικής αφορά την επανάχρηση του εγκαταλελειμμένου κτιρίου των παλαιών ΚΤΕΛ, επί της οδού Ζωσιμάδων.

Το κτίριο βρίσκεται στον πυκνό αστικό ιστό των Ιωαννίνων, εγκάρσια της οδού Ανεξαρτησίας η οποία αποτελεί εμπορικό κέντρο της πόλης.

Το γεγονός ότι το κτίριο γειτνιάζει με το ιστορικό κέντρο της πόλης και βρίσκεται απέναντι από το διατηρητέο κτίριο της Ζωσιμαίας Σχολής, προσθέτει μια επιπλέον αίγλη στην περιοχή μελέτης.

Ο σταθμός των υπεραστικών λεωφορείων ανεγέρθηκε το 1965, και την μελέτη ανέλαβε η αρχιτέκτονας Νέλη Ζαχαριάδη και ο πολιτικός μηχανικός Αλέξανδρος Τσόκος με σκοπό τη δημιουργία ενός υπερτοπικού κόμβου μεταφορών και ενός τοπόσημου για την πόλη.

Οι μελετητές σχεδίασαν ένα κτίριο στο οποίο η μορφή ακολουθεί την λειτουργία, με δύο μεγάλα υπόστεγα και έναν κεντρικό όγκο γραφείων, εκδοτηρίων και κυλικείου.

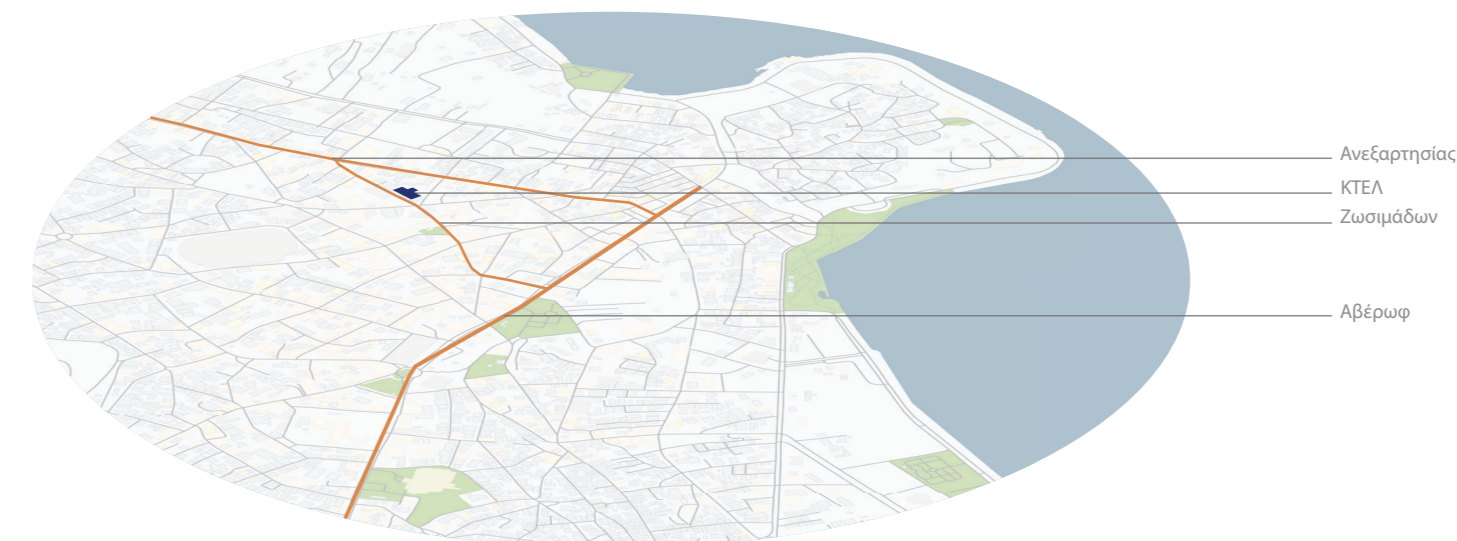
Σύμφωνα με τα σχέδια του 1965, είχε σχεδιαστεί ένας ακόμα όροφος στην περίπτωση που οι μελλοντικές ανάγκες του σταθμού το απαιτούσαν. Ο όροφος αυτός δεν λειτούργησε και παραμένει ημιτελής και αδιαμόρφωτος.

Οι εσωτερικοί χώροι φωτίζονται με μεγάλα υαλοστάσια με αντίστοιχη διάρθρωση της γεωμετρίας των όψεων. Η ελεύθερη κυκλική σκάλα στο κυλικείο, η γεωμετρία του σκελετού από αλουμίνιο στα υαλοστάσια, η διατομή των υποστηλωμάτων στα υπόστεγα και η επιμελημένη σκυρόδετηση αποτελούν επιμέρους χειρισμούς που επιβεβαιώνουν την μοντέρνα ταυτότητα του κτιρίου.

Στα πλαίσια ανασχεδιασμού του κτιρίου προτείνουμε την δημιουργία ενός πολυχώρου παραδοσιακής μουσικής. Η ένταξη της παράδοσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, μέσα στον αστικό ιστό της πόλης, επιτελεί διπλό σκοπό, καθώς αφενός την εντάσσει στο σύγχρονο αφήγημα της πόλης και αφετέρου καθιστά το κτίριο ξανά λειτουργικό, με μια σημαντική για την πόλη χρήση.



Εικόνα 3: Περιοχή Μελέτης



Διάγραμμα βασικών οδικών αξόνων περιοχής μελέτης



Σημεία μουσικού ενδιαφέροντος στα Ιωάννινα



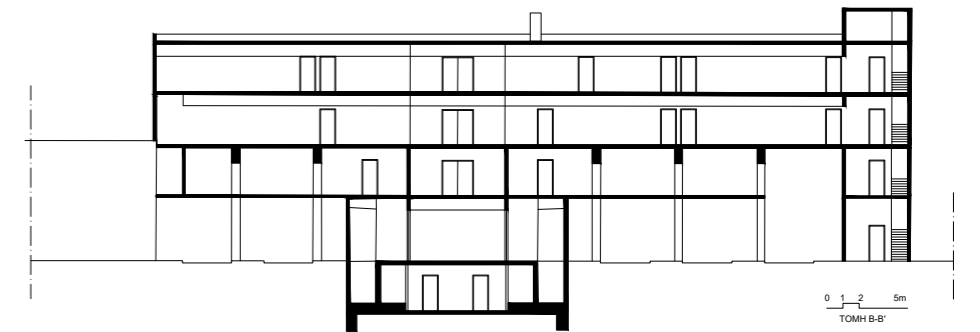
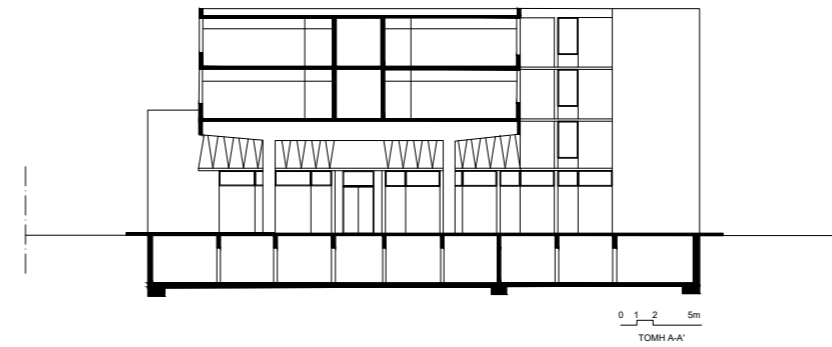
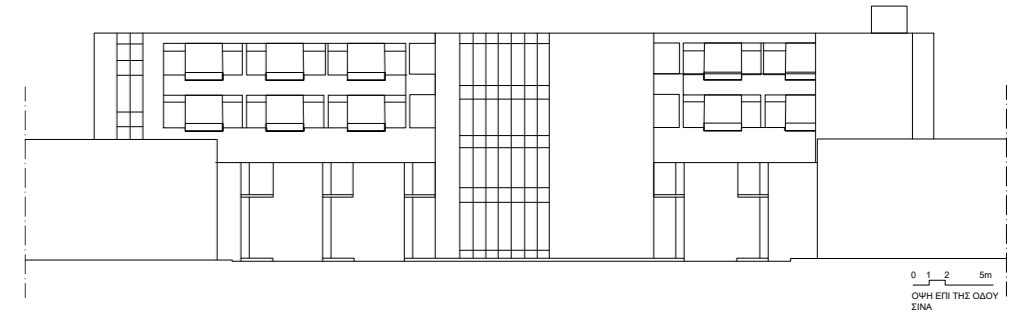
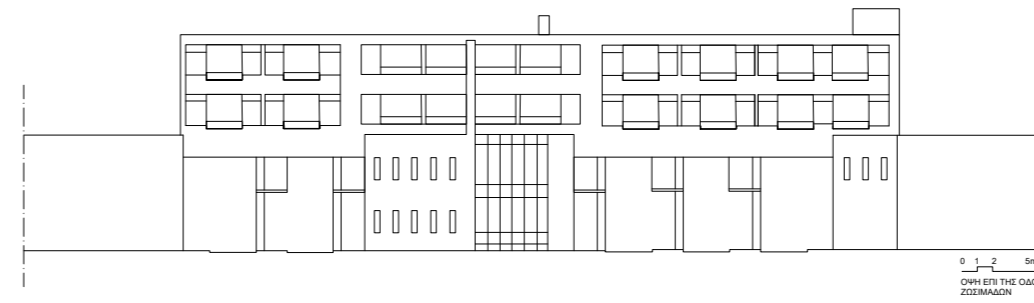
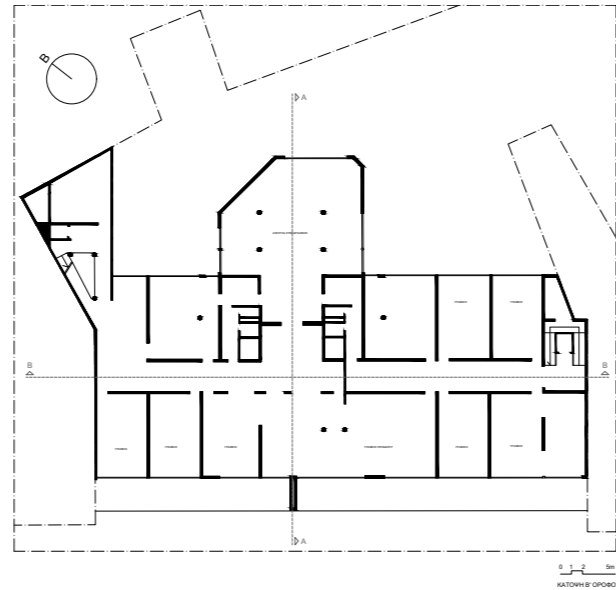
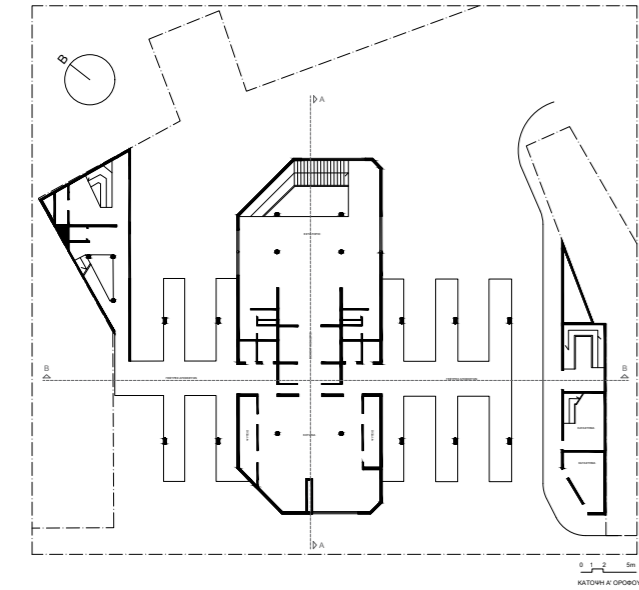
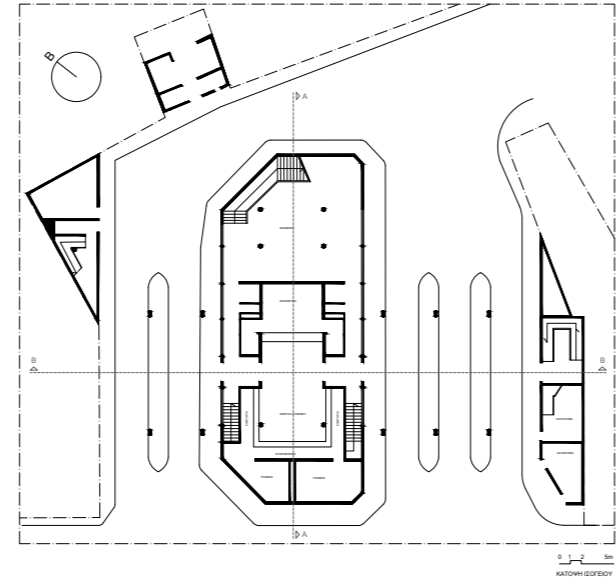
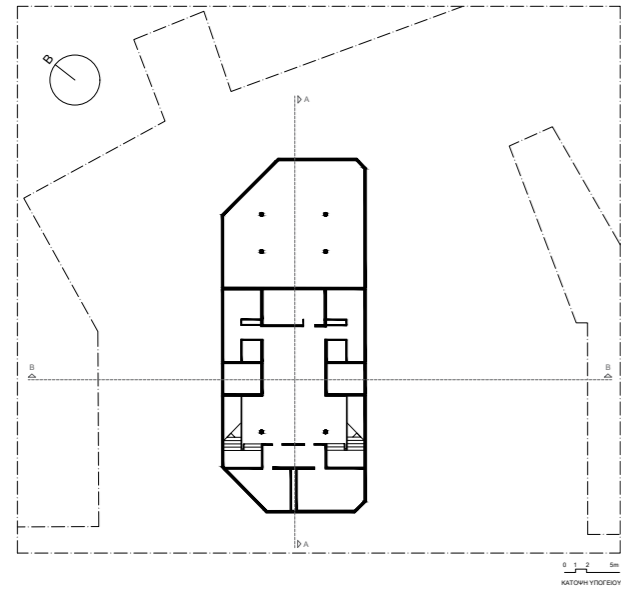
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΤΕΛ

- 4. Χώρος στάθμευσης παλιού κτιρίου ΚΤΕΛ
- 5. Πρόσβαση στον χώρο από την οδό Σινά
- 6. Πρόσοψη κτιρίου από την οδό Ζωσιμάδων
- 7. Πρόσοψη κτιρίου από την οδό Σινά
- 8. Νοτιοανατολική όψη κτιρίου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΤΕΛ

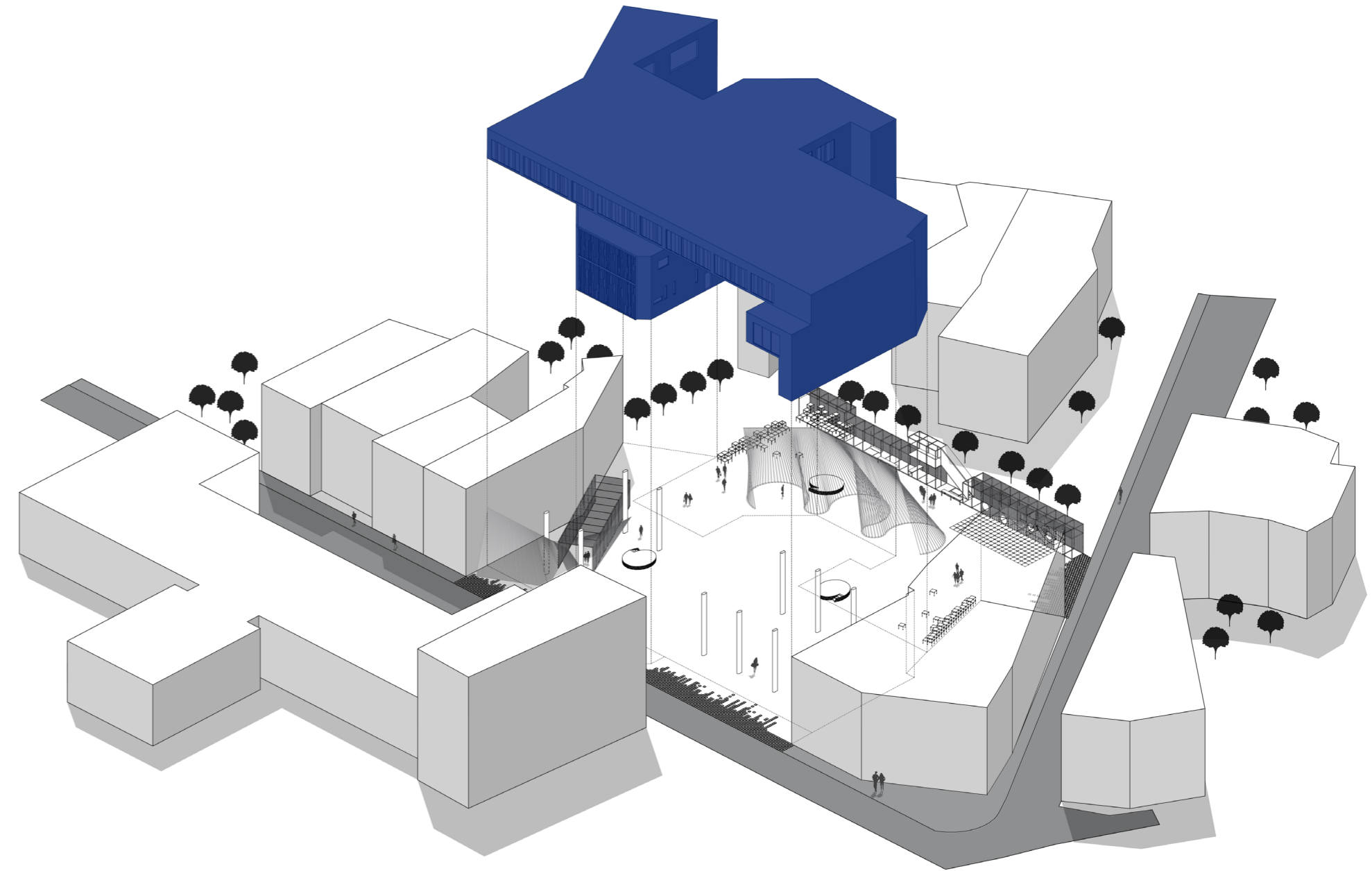
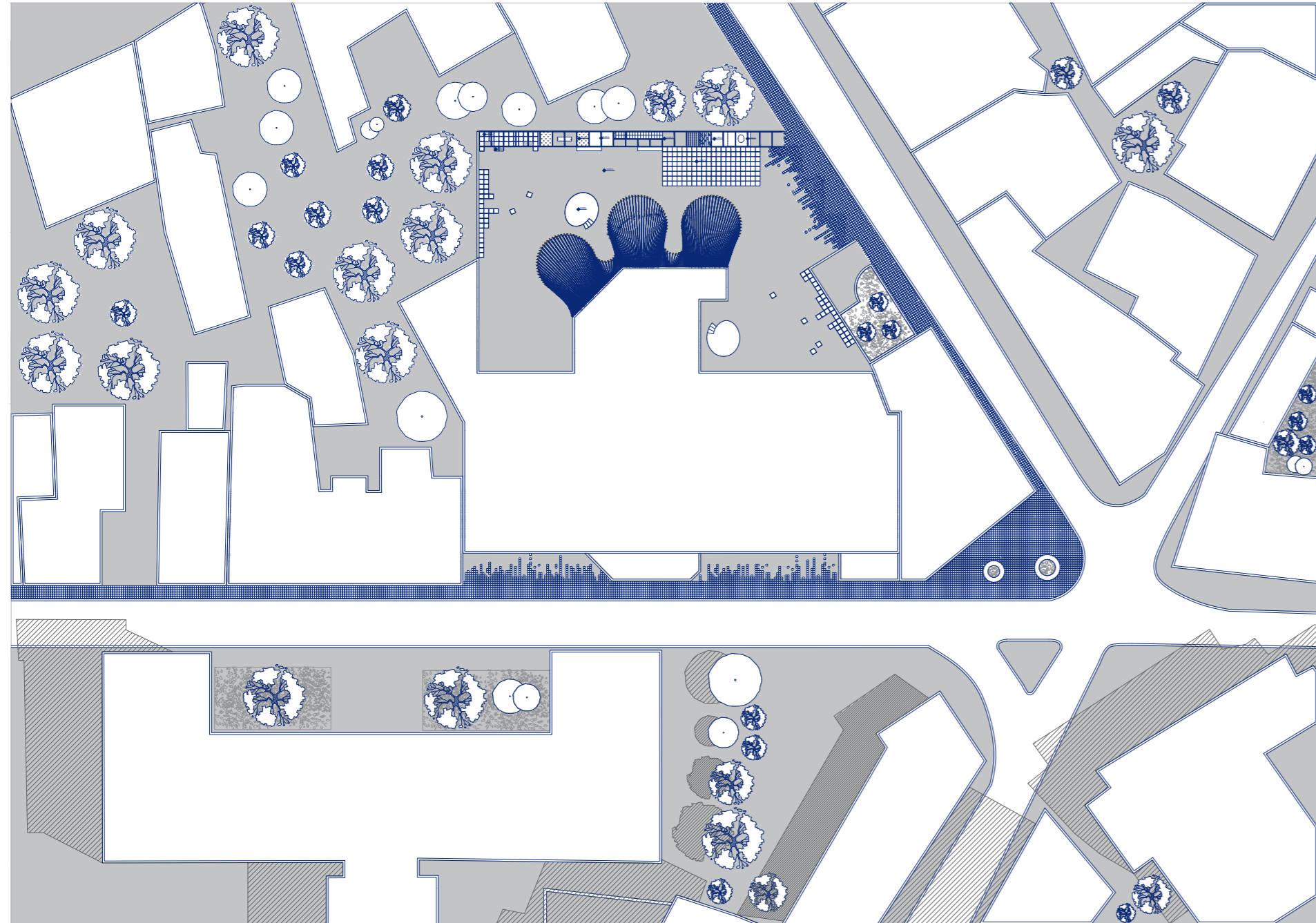
- 9. Άποψη από το κεντρικό τμήμα της ισόγειας στάθμης του κτιρίου
- 10. Υποστήλωμα στον χώρο στάθμευσης
- 11. Άποψη βόρειου τμήματος της δεύτερης στάθμης του κτιρίου
- 12. Άποψη από το κεντρικό τμήμα της δεύτερης στάθμης του κτιρίου
- 13. Άποψη νότιου τμήματος της δεύτερης στάθμης του κτιρίου

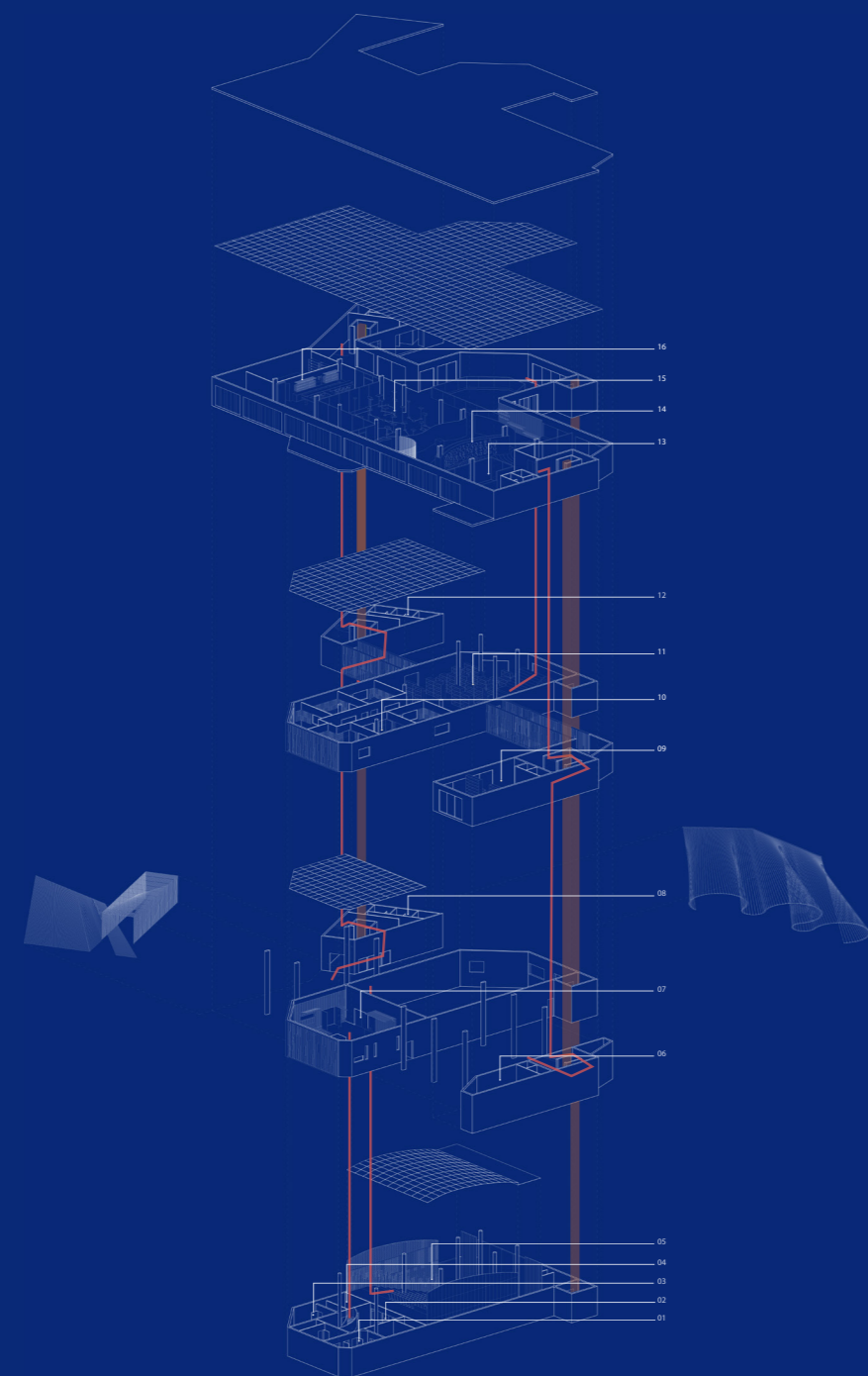






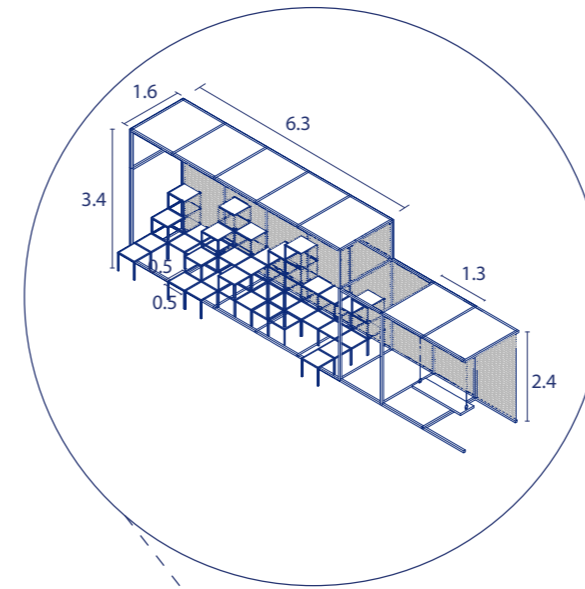
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΣΤΑΘΜΟΥ / ΠΡΟΤΑΣΗ



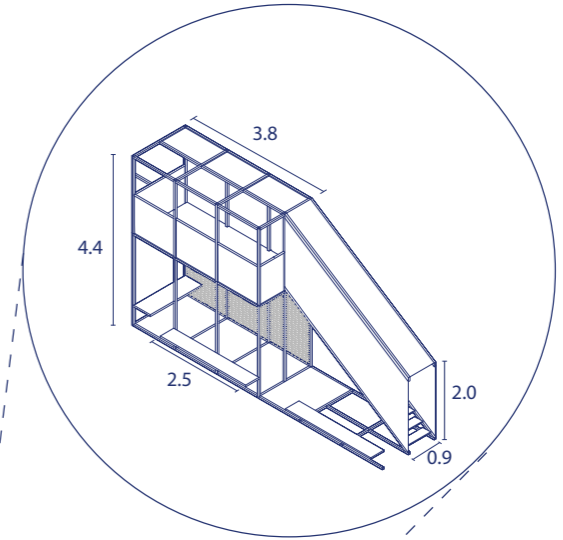


- 16 Καφετέρια / Εστιατόριο
- 15 Χώρος Εφήμερων Εκθέσεων
- 14 Μόνιμη Έκθεση
- 13 Διοικητικά γραφεία
- 12 WC
- 11 Βιβλιοθήκη
- 10 Αίθουσες Μουσικών Δεξιοτήτων
- 09 Διοικητικά γραφεία
- 08 WC
- 07 Lobby
- 06 Κατάστημα
- 05 Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων / Αμφιθέτρο
- 04 WC
- 03 Χώρος ηλεκτρομηχανολογικών Εγκαταστάσεων
- 02 Εργαστήριο κατασκευής και συντήρησης μουσικών οργάνων
- 01 Στούντιο Ηχογραφήσεων

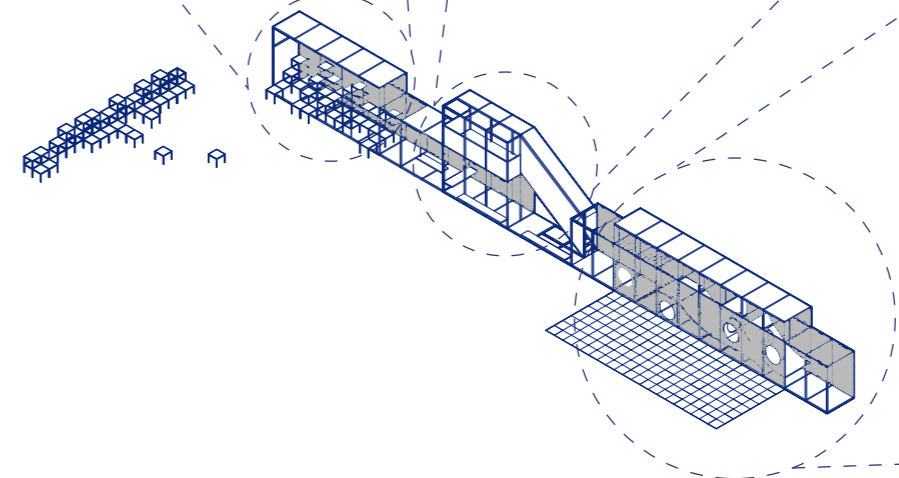
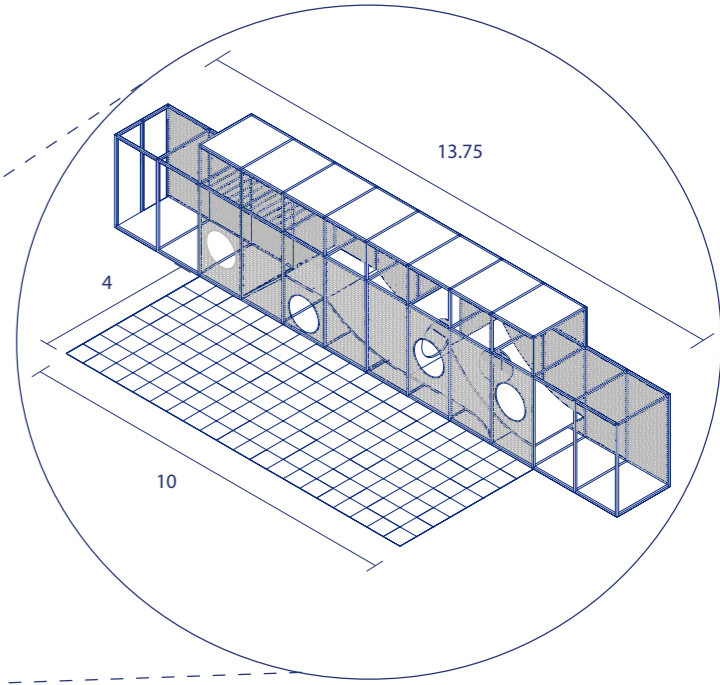
SEATS

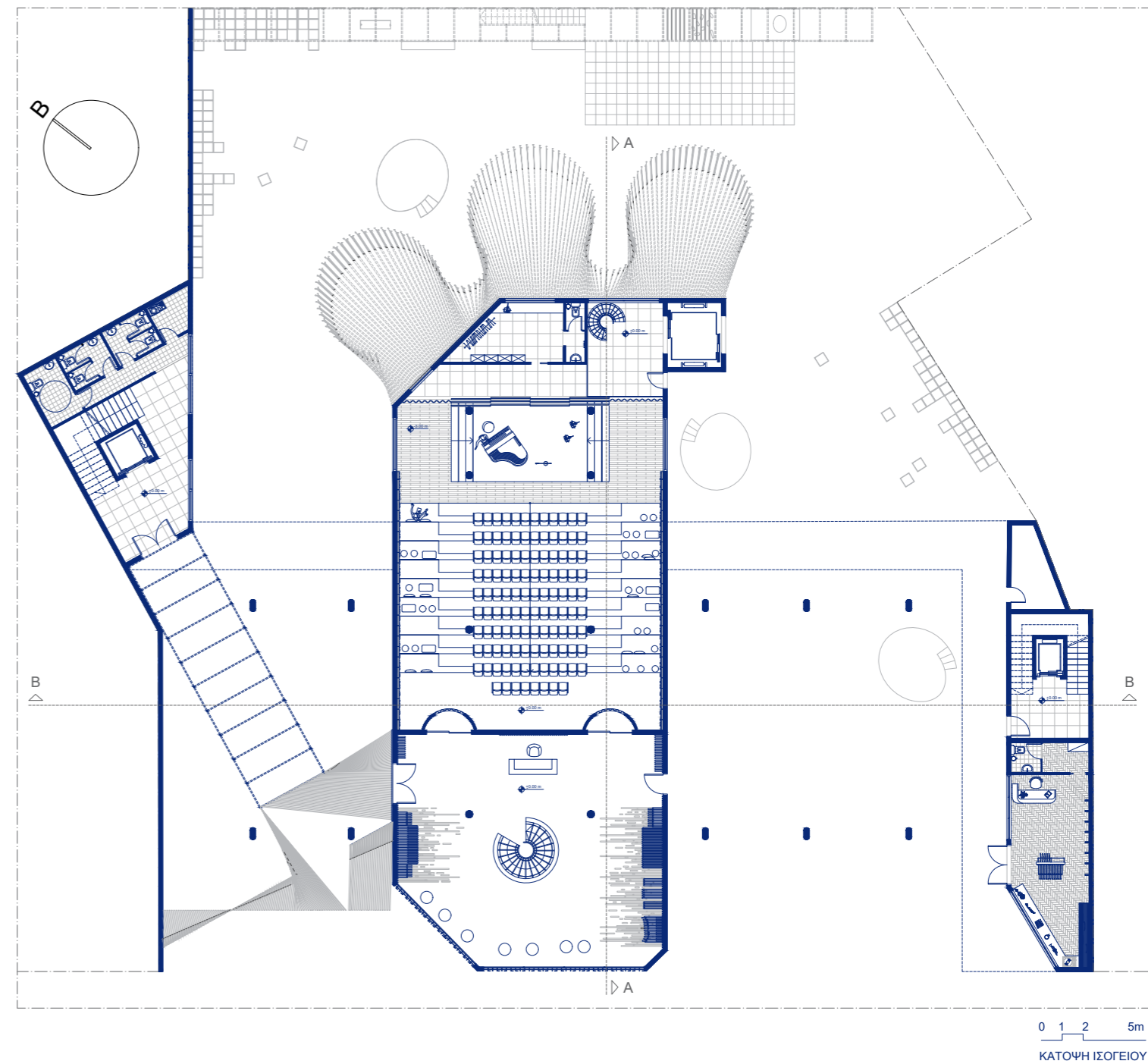
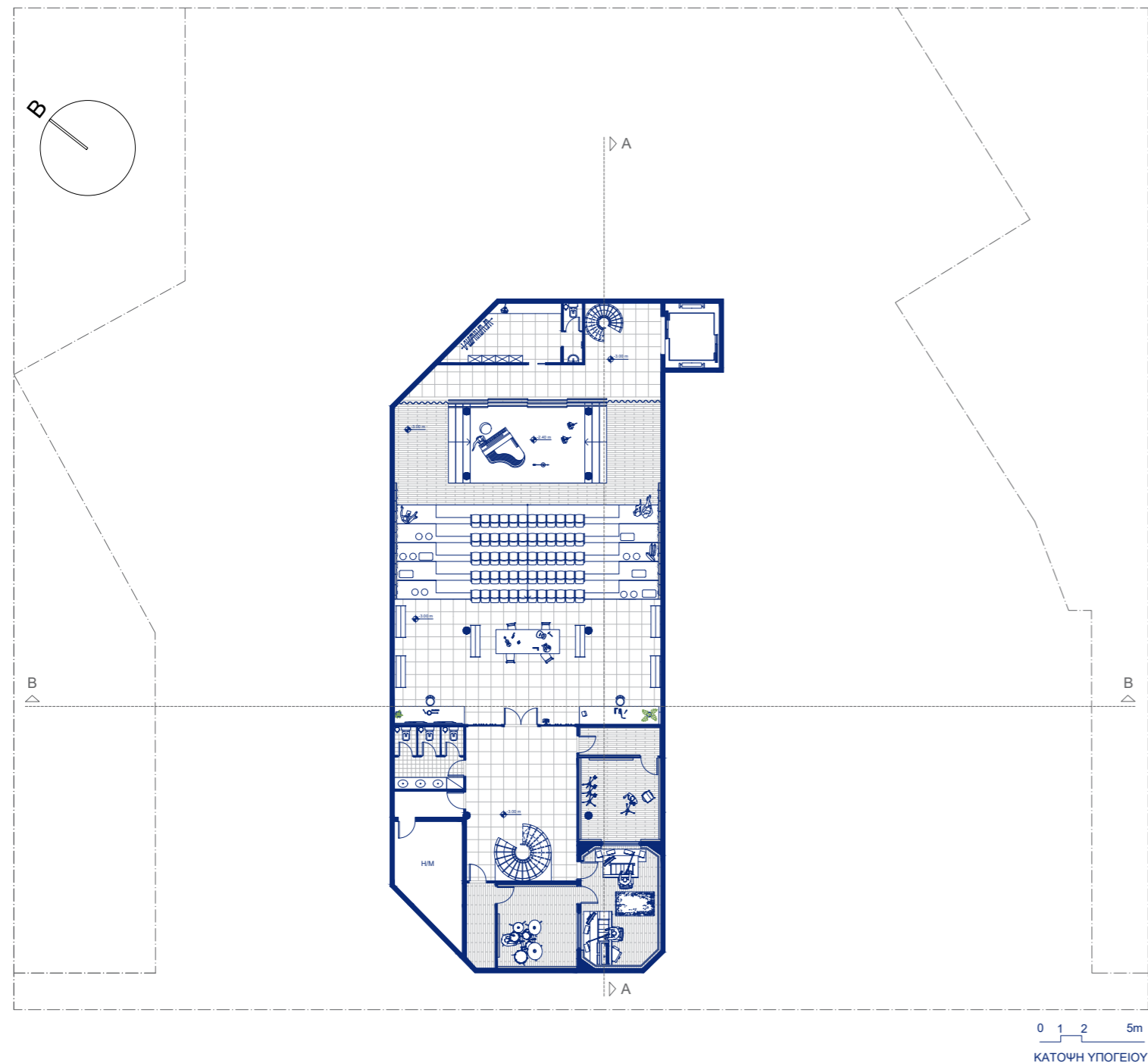


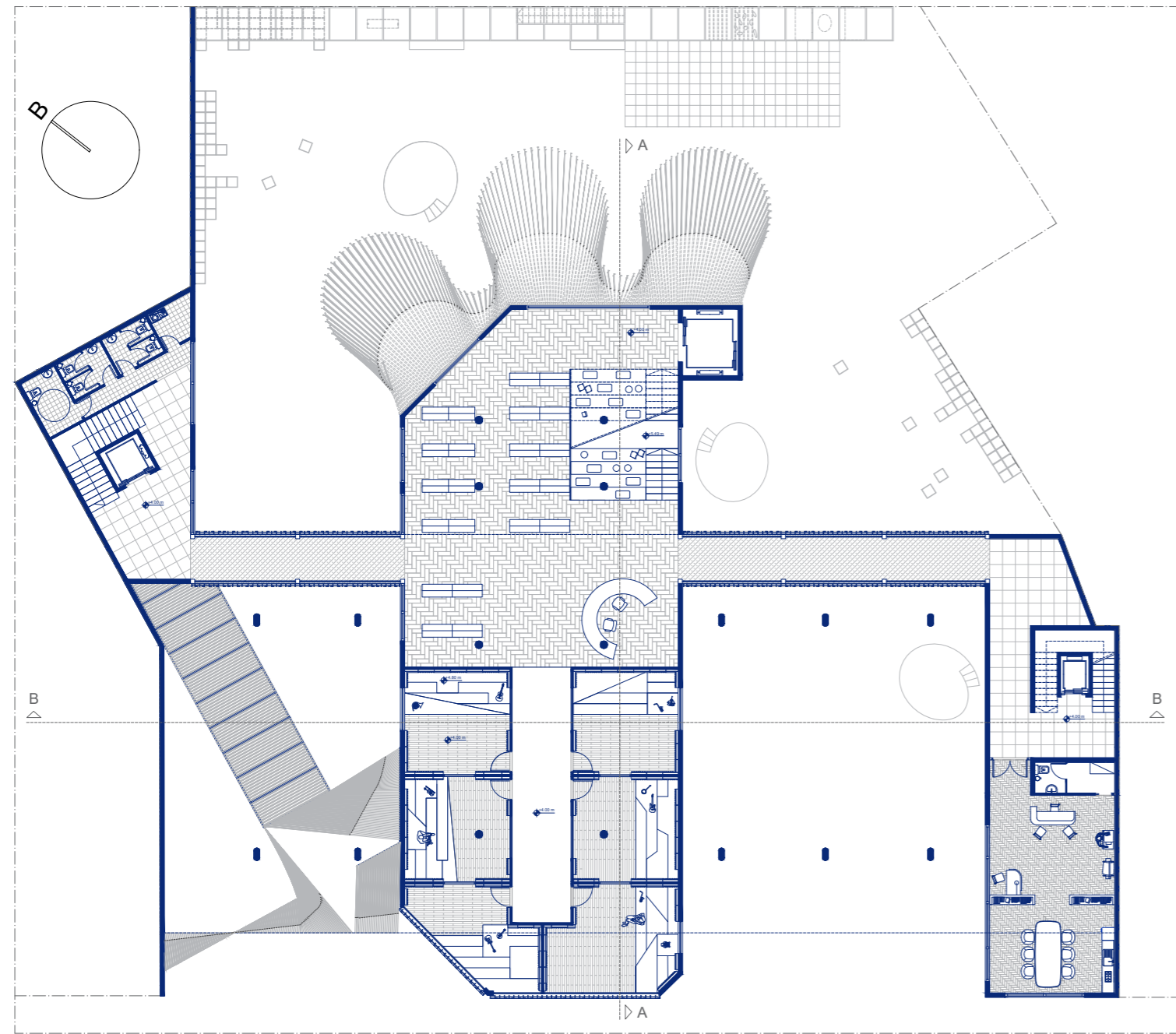
TOWER



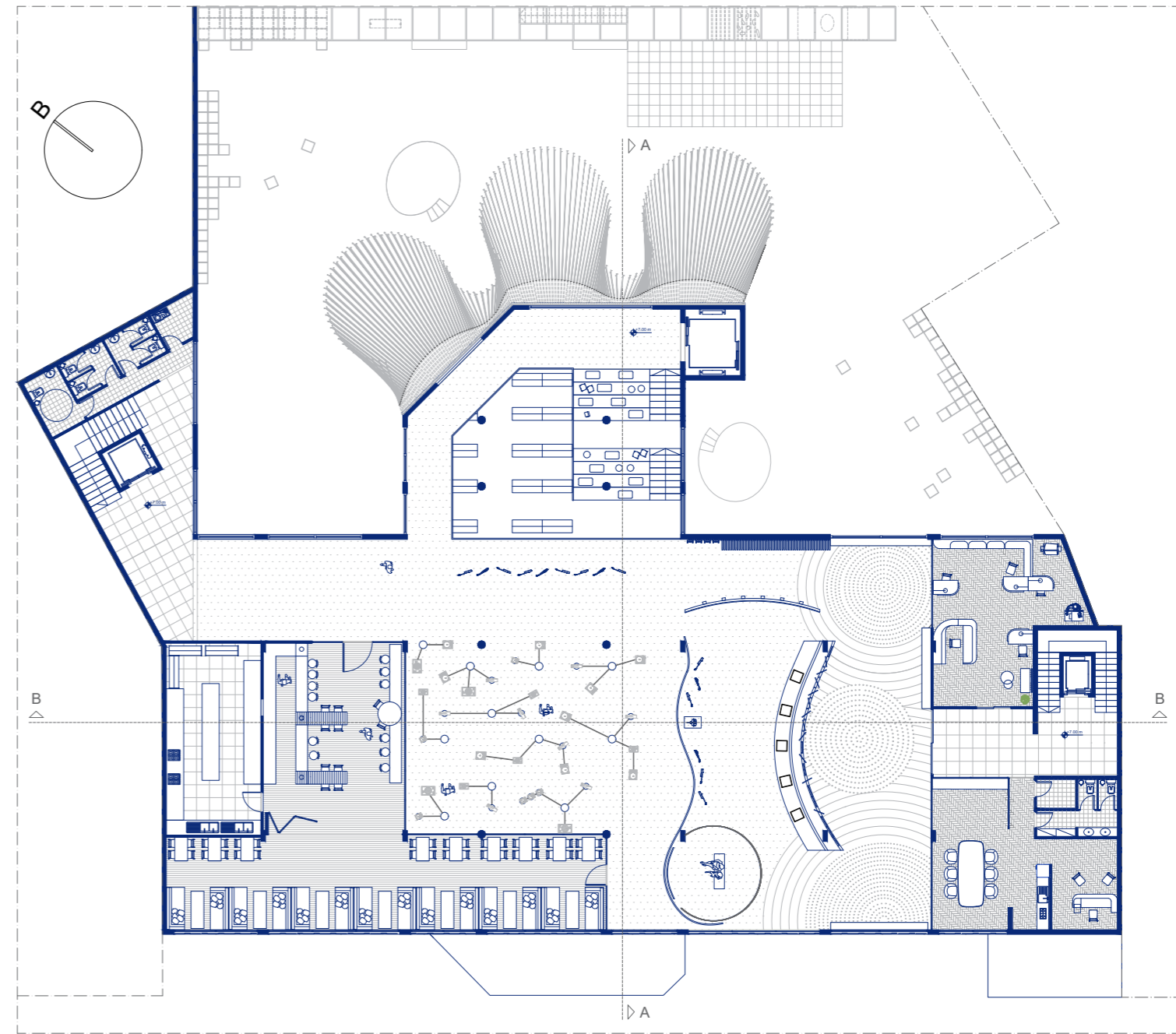
CHILDREN'S PLACE



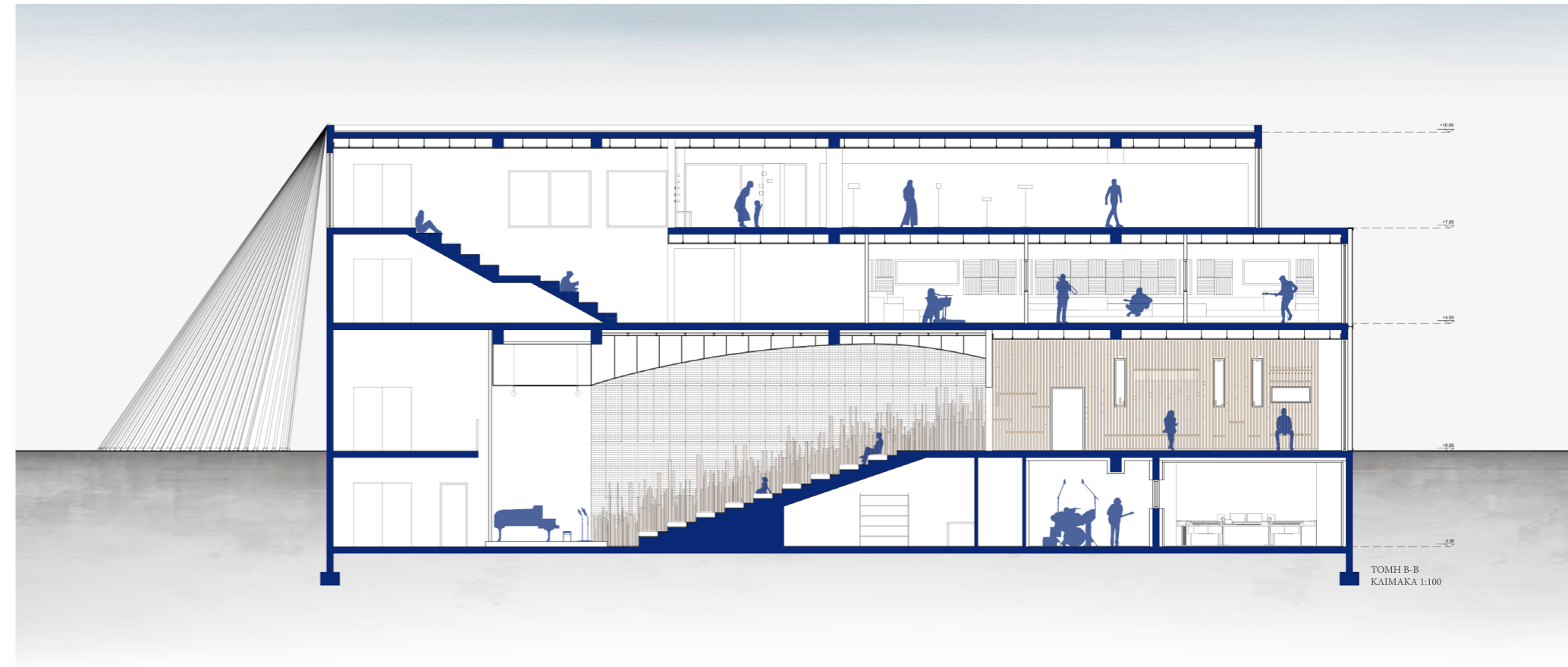
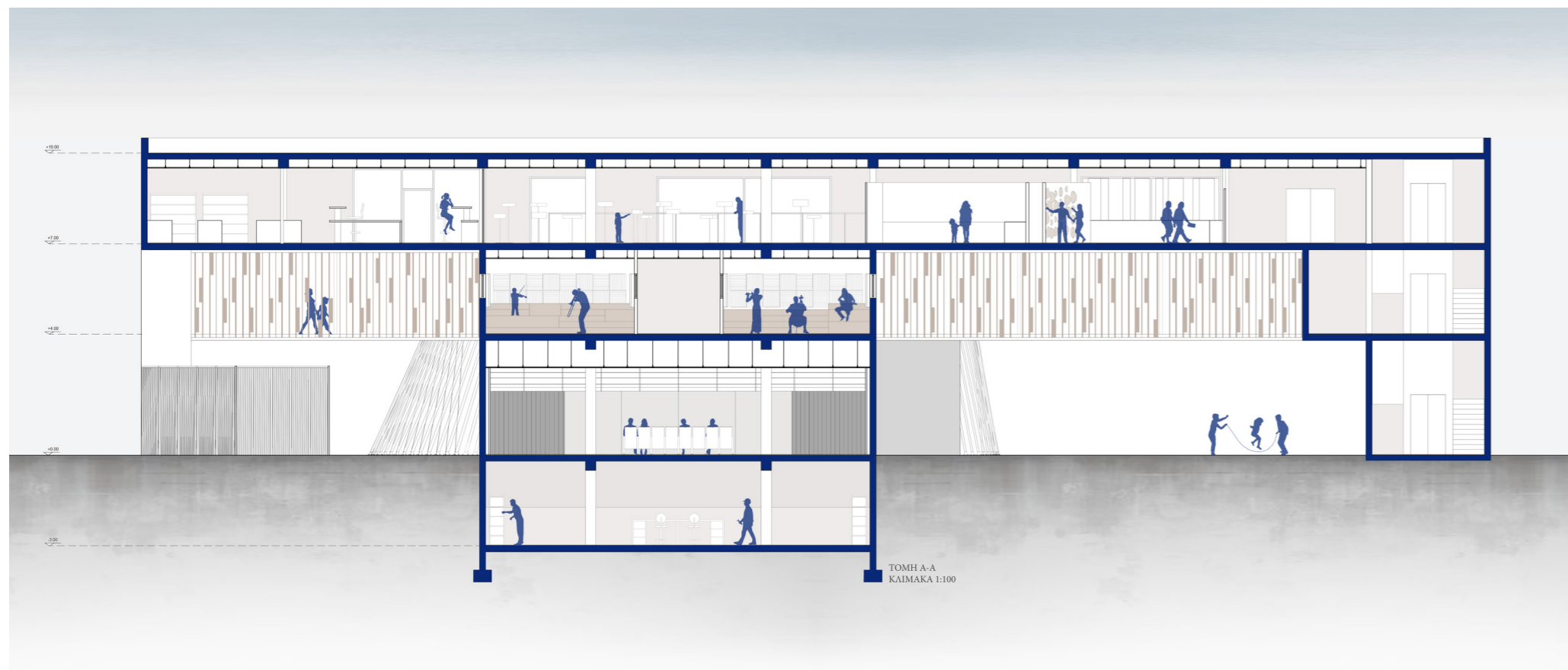




0 1 2 5m
ΚΑΤΩΦΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

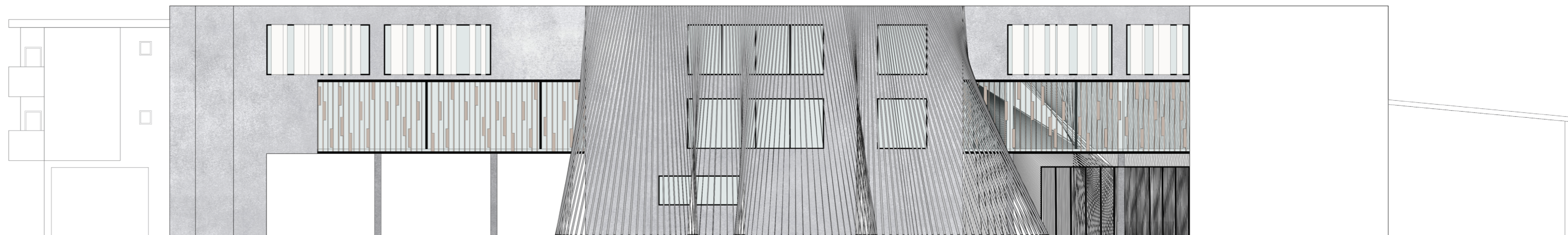


0 1 2 5m
ΚΑΤΩΦΗ Β' ΟΡΟΦΟΥ





ΟΨΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:100

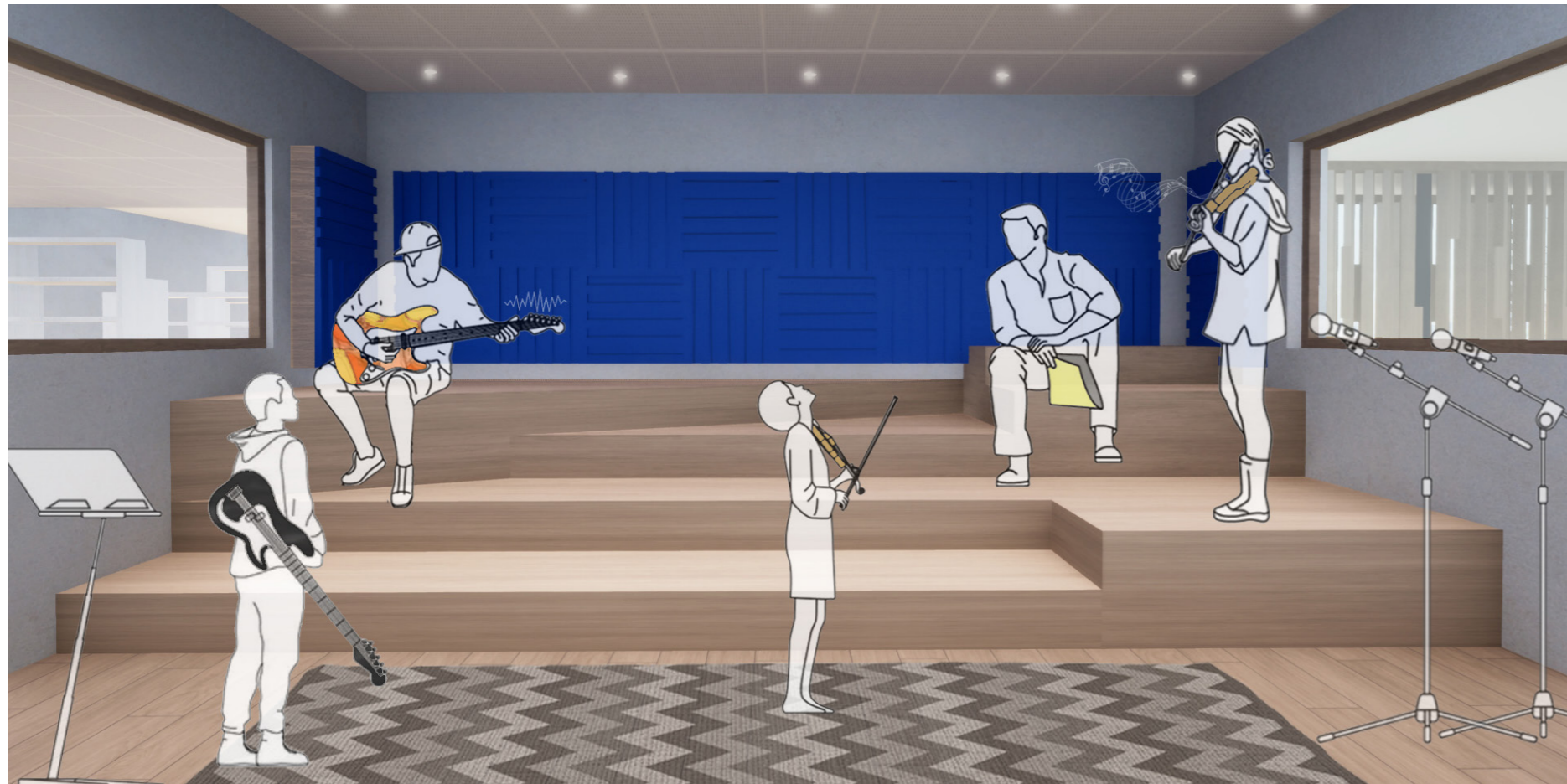


ΟΨΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΣΙΝΑ
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:100

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ











ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

-https://music.uoi.gr/wp-content/uploads/2020/07/odigos_spoudon.pdf

-https://music.uoi.gr/wp-content/uploads/2020/07/pro-gramma_pi-nakas.pdf

-<https://www.uoi.gr/ekpaideysi/sxoles-kai-tmimata/tmima-mousikon-spoudon/>

-<https://www.modernindenter.com/2014/07/music/>

-<https://boylanarchitecture.com/2017/12/06/the-old-town-school-of-folk-music/>

-https://www.wikiwand.com/en/Calgary_Folk_Music_Festival

-<https://oresinieku.weebly.com/taualpha-pialpharhoalphadeltaomicronsigmaiotaalphakappa940-muomicronupsilonsigmaiotakappa940-972rhogammaalphanualpha-sigmatauetanu-epsilonpsilonlambdalambda940deltaalpha.html>

-https://artssummary.com/2018/03/25/the-art-of-music-the-andre-mertens-galleries-for-musical-instruments-at-the-met-fifth-avenue-reopened-march-22-2018/?fbclid=IwAR31d3DBpeMS-gzJHSTPgApYGy_4P3figF5vDOP_4L5MHTiA5KZNuTgvzbs

-https://www.archdaily.com/181955/musical-instrument-museum-rsp-architects/50165dd628ba0d14160006a8-musical-instrument-museum-rsp-architects-photo?next_project=no

-<https://www.stegi-chorus.gr/%CF%81%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7/>

-<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/49989>

-http://www.elliepek.gr/documents/8o_synedrio_eisigiseis/%CE%91%CF%85%CE%B8%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%BF%CF%85_%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%BF%CF%85.pdf

-<https://typos-i.gr/article/palio-ktel-sthn-odo-zwsimadwn>

-<https://app.box.com/s/1d76aaa2d7a82cacd43c>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Σπουδαστές και καθηγητές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών στην Άρτα

Πηγή: <https://www.agon.gr/epikairoτητα/45016/thema-apo-to-poythena-i-metafora-toy-tmimatos/>

Εικόνα 2: Το κτίριο του τμήματος Μουσικών Σπουδών, Άρτα

Πηγή: <https://www.agon.gr/epikairoτητα/45016/thema-apo-to-poythena-i-metafora-toy-tmimatos/>

Εικόνα 3: Χάρτης από την περιοχή μελέτης

Πηγή: *google earth*

Εικόνα 4: Χώρος στάθμευσης παλιού σταθμού ΚΤΕΛ

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 5: Πρόσβαση στον χώρο από την οδό Σινά

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 6: Πρόσοψη κτιρίου από την οδό Ζωσιμάδων

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 7: Πρόσοψη κτιρίου από την οδό Σινά

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 8: Νοτιοανατολική όψη κτιρίου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 9: Άποψη από το κεντρικό τμήμα της ισόγειας στάθμης του κτιρίου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 10: Υποστήλωμα στον χώρο στάθμευσης

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 11: Άποψη βόρειου τμήματος της δεύτερης στάθμης του κτιρίου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 12: Άποψη από το κεντρικό τμήμα της δεύτερης στάθμης του κτιρίου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 13: Άποψη νότιου τμήματος της δεύτερης στάθμης του κτιρίου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

